

Vaktsiini ohutus

Vastused peamistele küsimustele

Mida vaktsiin sisaldab?

Paljud vaktsiinid sisaldavad antigeeni, mis on viiruse või bakteri nõrgestatud või inaktiveeritud vorm või osa. Kui inimene on vaktsineeritud, peab tema immuunsüsteem antigeeni võõrkehaks ja tekitab viiruse või bakteriga võitlevaid rakke ehk antikehi.

Kust ma tean, et vaktsiinid on ohutud?

Vaktsiinide ohutus tagatakse põhjaliku katsetamis-, hindamis- ja reguleerimisprotsessiga. Kõik vaktsiinid peavad enne, kui need ELis kasutamiseks heaks kiidetakse, läbima mitu etappi.

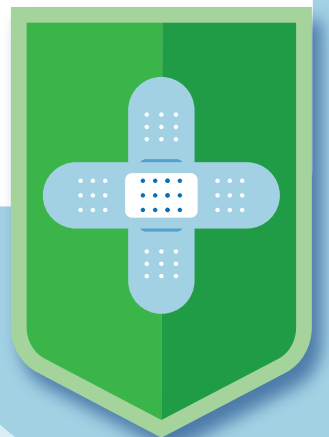
- › **Põhjalikud katsed**, mille teeb vaktsiini arendaja. Pärast katsetamist esitab vaktsiini arendaja tulemused Euroopa Raviametile (EMA).
- › **Teaduslik hindamine**, mille viivad läbi reguleerivad asutused. Vaktsiin kiidetakse heaks üksnes juhul, kui hindamistulemused kinnitavad, et vaktsiinist saadav kasu kaalub üles sellega kaasnevad riskid.
- › **Reguleerimine üksikutes riikides**. Ettevõtted peavad iga ELi turule viidavat vaktsiinipartiid rangelt kontrollima. Vastuvõetavuse kriteeriumide üle otsustavad riikide ametiasutused.

Kas vaktsiini koostises on ka muid aineid?

Peale ühe või mitme antigeeni võidakse vaktsiinile püsivuse ja tõhususe säilitamiseks lisada ka muid koostisosi.

Need on näiteks järgmised.

- › **Stabilisaatorid** – koostisosad, mis tagavad vaktsiini püsivuse.
- › **Adjuvandid** – ained, mis tõhustavad immuunvastust, tänu millele on kaitse tugevam, kiiremini saavutatav ja kestmam.
- › **Abiained** – mitteaktiivsed koostisained, nagu vesi, soolad, stabilisaatorid ja säilitusained, mis parandavad vaktsiini kvaliteeti ja lihtsustavad õige annuse süstimist.
- › **Muud (jääk)ained** – ühendid, mida kasutatakse tootmisprotsessis. Neid võivad sisaldada mõningad vaktsiinid väga väikestes kogustes. Kui sellised ühendid (näiteks munas leiduv valk ovoalbumiin) võivad põhjustada tundlikel või allergilistel inimestel reaktsiooni, märgitakse nende olemasolu tervishoiutöötajatele ja patsientidele antavas vaktsiiniteabes, et nad oskaksid võimalikke reaktsioone hoolikalt jälgida.

Millised on vaktsiinide liigid?

Tervet organismi mõjutavad:

- › **inaktiveeritud vaktsiinid**, mis sisaldavad viirusi, mis on laboris kuumuse või kemikaalide abil inaktiveeritud (hävitatud);
- › **nõrgestatud elusvaktsiinid**, mis sisaldavad elusviirusi või -baktereid, mida on nõrgestatud DNA muutmisega, või mille puhul on vaktsiini lisamiseks valitud võimalikult nõrga toimega viirused või bakterid.

Osa organismist mõjutavad vaktsiinid, mida võib manustada otse (rekombinantsetl) või mis valmivad organismis ning mille puhul kasutatakse vaktsineerimiseks mRNA-d või viirusvektoreid, mis sisaldavad asjakohaseid juhiseid.

Toksoidvaktsiinid, mis ei kaitse mitte organismi, vaid kaitseb bakterite toodetud toksiinide eest.

Kuidas katsetatakse vaktsiine inimestel?

Pärast laboratoorseid uuringuid saab vaktsiine katsetada inimestel kliinilistes uuringutes.

Neid uuringuid alustatakse väikese vabatahtlike rühmaga, et kontrollida, kas vaktsiini saab ohutult kasutada. Seejärel laiendatakse uuringuid etapi kaupa üha suuremale vabatahtlike rühmale, veendumaks, et vaktsiin on ohutuse ja efektiivsuse seisukohast optimaalne.

Ametiasutused teevad kõigi uuringute üle järelevalvet ja kontrollivad, kas kõik on nõuetekohane.

EUROOPA VAKTSINEERIMISE
TEABEPORTAAL
Euroopa Liidu algatus

Skaneerige QR-kood ja
lugege täpsemalt Euroopa
vaktsineerimise infoportaalist.
vaccination-info.europa.eu/en